

Pannon útvonalak

VIII. Ars Pannonica

PATAKI GÁBOR

Magyar Nagykövetség, Bécs, 2019. III. 11–22.,

Društvo likovnih umetnikov, Ljubljana, 2019. III. 23. – IV. 7.

A 20. századi magyar képzőművészet egyik meghatározó alakja, Bernáth Aurél *Utak Pannóniából* című önéletrajzát egy fiatalkori emléke felidézésével kezdi. Egy téli éjszakán elhagyatott nyaralóhelyen ment hazafelé, s szembesülve a természet fenségességével s ürességével, parányi, jelentéktelen pontnak érezte magát. Ekkor hegedűszót hallott, mely egy magányos vasúti órházból szűrődött ki. Közelebb menve látta, hogy egy öreg vasutas görcsös ujjaival próbálja keresni a hangokat. Mindez szinte életre szólóan töltötte el hittel s bizakodással, hogy akkor hát szükség van, szükségünk van a dallamra, szükségünk van a művészetre.

Mindez ma, a számolatlanul elénk zúduló képek korában sincs másképp. Szükségünk van a hiteles ecsetvonásokra, a belső meggyőződésből fakadó vonalakra, színekre. Ahogy fontos az is, hogy az egyedi értékek egy régió – jelen esetben a viharos történelmi, kulturálisan sokszínű Pannónia – értékeit gazdagítsák. Felvillantva ráadásul a szomszédos vagy közeli tartományok, tájegységek – Alsó-Ausztria, Stájerország, a Muravidék, Veneto – jellegzetességeit is, s lehetőséget adva a művészeti párbeszédre, a cserekapcsolatokra.

Ezért fontos ez az immár nyolcadik alkalommal megrendezett, a művészek és művek szabad, spontán dialógusán alapuló kezdeményezés, az *Ars Pannonica*. S itt kell megemlékezni e kezdeményezés egyik legfontosabb támogatójáról, értékeinek közvetítőjéről, nem utolsósorban szerkesztőtársamról, a nemrég elhunyt P. Szabó Ernőről.

Utak Pannóniából... Hiszen nemcsak a Borostyánút vezetett egykor erre, de a közlekedési utak mellett számos virtuális út is indul innen a különböző kifejezési módok, stílusok, attitűdök felé. Az emlékezés szerzőjének, Bernáth Aurélnak egykor hatalmas dilemmát jelentett a természetelvű látásmód és a nonfigurativitás közötti választás. Szerencsére ma, a normatív, egyedül üdvözítőnek vélt

ítéletek letűntével sokkal több irányba lehet fordulni. Azért is fontosak az ilyen alkalmak, mivel az egyébként természetükönél fogva nem igazán demokratikus művészeti viszonyok között időleges békés pillanatok, amolyan Treuga Deit teremtenek. Ahogy a párduc a gödölyével, úgy itt békésen megfér az idős mester a fiatalal, a nagy nemzetközi kiállítások résztvevője a pályakezdő autodidaktával, az aktuális trendek követője a hagyományos felfogást preferálóval. Felfüggesztődik a szokásos versenyhelyzet, nem érvényesek a megszokott stíluspreferenciák.

Ezért épp úgy érvényes lehet a hiperrealizmus mágiikus ízekkel való fűszerezése (Zászkaliczky Ágnes, Hús Zoltán) vagy a realizmus szelídebb, tradicionálisabb, de korunkhoz igazított változata (Lányi Adrienn, Mészáros Szabolcs és mások). A 80-as évek végétől világszerte érzékelhetővé váltak a nagy erejű enigmákat, jelképeket szűkszavúan, de annál hatásosabban megfogalmazó törekvések. Itt most Szurcsik József kockává torzított feje, Szócs Géza bebugyolált lény, Erdész Ágnes titokzatos architektúrája képviseli ezt az irányt, de ide köthető Baksai József transzcendens égiteste vagy Uwe Bressniknek a hanglemez körformája által meghatározott, konceptuális jellegű enteriőrje is, mely leginkább Foky Éva ugyancsak konceptuális munkájával folytathat termékeny dialógust. Nem állnak e törekvéstől messze a szubjektív jelteremtők (Kovács Péter Balázs, Butak András, Varga-Amár László vagy Karner László) sem, a jelteremtés geszturális formáját pedig Christine Kerz képviseli.

De lehet játszani a dekoratív hullámzó vonalakkal is. Luca Alinari antikizáló fejeket teremt belőlük, Giancarlo Caneva világító színű fejlábúaktól nyüzsgő tengerelatti tájat elevenít meg általuk, Renate Brandstaetter a gótikus üvegablakok szentjeit idézi meg velük. Itt vannak aztán a nagy szorgalommal, gondos odafigyeléssel vászonra vagy papírra vitt, a világ, a dolgok szerkezetét feltáró és modellező repetitív struktúrák, Dobos Éva szálakból összerótt lapocskái, Steiner Martin hullámzó pikkelyei, Gyécsek József mikroszkopikus metszeteket idéző lényei. S nem hiányozhatnak az újgeometrikus törekvések sem – most Serényi H. Zsigmond preparált négyzetét, Budaházi Tibor egyéni hangú háromszögeit sorolhatjuk ide.

S nem utolsósorban említjük a lírai Én helyzetjelentéseit, a művész érzelmi állapotának rögzítését, kivételését. Így Kamper László finom színetűdjét, Császár Szabaszián expresszív lobbanását, Orosz Csaba zenei inspirációjú művét. Ehhez a vonulathoz illeszkedik Bakó Péternek a bibliai témát különös kártyalappá változtató festménye vagy Susanna Fruhwier-Nievoll önvalomásszerű kompozíciója.

A harmadik dimenzióba kilépve láthatjuk az olasz művész, Bluer légies, könnyed hatású színezett-gyűrt plexijeit s ennek mintegy ellenpontjaként Tolnay Imre

UWE BRESSNIK:
Stúdió, 2019,
 Forex-lemez,
 UV-nyomatás,
 100×100 cm

súlyos, földnehéz, az egykor tán reményt jelentő, de most az ember által elhagyott tárgyak transzcendens magányát drámai erővel közvetítő installációját.

Mint a fenti gyors, hevenyészett ismeretéből is kiderül, ennek a kiállításnak nincs határozott koncepciója. Különböző

stílusú, típusú, intenciójú művek együttese. Mégis jó, hogy találkozhattak itt, hogy erőt nyerhettek egymás közelségéből és hitelességéből. Mert ez a – mutatis mutandis – minden alkotásban ott rejlő egyéni alkotói hitelesség a kulcs, ennek segítségével válik hallhatóvá az a dallam, mely oly fontos és felejthetetlen lehet számunkra.

TOLNAY IMRE:
A legutolsó vacsora, 2017,
 installációfotó,
 giclée-nyomat,
 62×82 cm